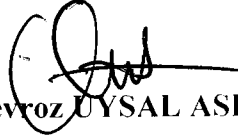

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın GÜRLEK** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **23.06.2026**.

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

Hükümlünün herhangi bir gözden geçirme ve serbest bırakılma imkânı olmaksızın ömür boyu cezaevinde kalmasını öngören ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye hakkında verdiği kararlarda umut hakkını ortadan kaldırdığı ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesini ihlal ettiği tespit edilmiştir.

Ancak bu ceza yalnızca özgürlükten yoksun bırakılma süresini değil, infaz koşullarını da ağırlaştırmaktadır. Tek kişilik odada barındırma kuralının, ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin farklı ceza infaz kurumlarına tek tek yerleştirilmesi ve ortak faaliyetlerden yararlandırılmamasıyla birleşmesi, infaz rejimini fiilî ve süresiz bir tecrit uygulamasına dönüştürmektedir.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 25'inci maddesinde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilen hükümlünün tek kişilik odada barındırılması öngörülmekle birlikte; açık havaya çıkma ve spor süresinin uzatılabileceği, aynı üniteye kalan hükümlülerle sınırlı olarak temasına izin verilebileceği ve uygun sanat veya meslek etkinliklerini yürütebileceği de düzenlenmiştir.

Buna rağmen ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin farklı ceza infaz kurumlarına tek tek veya çok az sayıda yerleştirildiği; ardından bulundukları kurumda aynı statüde ya da aynı "suç kategorisinde" başka mahpus bulunmadığı gerekçe gösterilerek spor, sohbet, kurs, eğitim, kültür ve diğer ortak faaliyetlerden mahrum bırakıldıkları görülmektedir.

Mahpusların bu koşulların sona erdirilmesi ve ortak faaliyetlerden yararlanabilecekleri bir ceza infaz kurumuna nakledilmeleri amacıyla yaptıkları sevk başvuruları ise çoğu zaman "doluluk",

“uygun bulunmama” veya benzeri genel ve soyut gerekçelerle reddedilmektedir. Böylece idarenin hükümlüleri ceza infaz kurumlarına dağıtma biçimiyle ortaya çıkan sosyal izolasyon, yine idari nakil kararlarıyla sürekli hâle getirilmektedir.

Bu uygulamanın somut örneklerinden biri Tokat T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda bulunan Hamit Acu’nun durumudur.

Hamit Acu, cezasının kesinleşmesinin ardından yaklaşık 2 yıl 5 ay önce tek kişilik odaya alınmıştır. Günlük havalandırma süresi bir saatle sınırlandırılmakta ve bu süreyi de tek başına geçirmektedir.

Kurumda aynı suç kategorisinden başka ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü bulunmadığı gerekçesiyle Hamit Acu’nun spor, sohbet, kurs, hobi ve benzeri sosyal ve kültürel faaliyetlerden yararlanmasına izin verilmemektedir. Bu nedenle Hamit Acu, yaklaşık 2 yıl 5 yıldır diğer mahpuslarla düzenli ve anlamlı bir sosyal temas kuramadan tutulmaktadır.

Hamit Acu, içinde bulunduğu koşulların sona erdirilmesi amacıyla başka bir ceza infaz kurumuna nakledilmek için başvurmuş; ancak talepleri “uygun bulunmama” ve “doluluk” gerekçeleriyle reddedilmiştir. Ailesi Ankara’da yaşayan Acu, ailesine yakın bir kuruma sevkinin mümkün olmaması hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin daha fazla sayıda bulunduğu ve bu nedenle ortak faaliyetlerden yararlanma imkânının bulunduğu Samsun Kavak S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’na nakledilmesini talep etmektedir.

Benzer bir durum, Çarşamba Ceza İnfaz Kurumu’nda bulunan ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü Salih Kutluk bakımından da yaşanmaktadır. Salih Kutluk da kurumda aynı suç tipinden başka mahpus bulunmadığı gerekçesiyle 1 yıl 2 ay boyunca spor, sohbet, kurs, eğitim ve diğer ortak faaliyetlerden yararlandırılmamış; fiilî tecrit koşullarının sona erdirilmesi amacıyla yaptığı nakil başvurusu reddedilmiştir.

Farklı ceza infaz kurumlarında bulunan ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin aynı gerekçelerle aynı hak mahrumiyetlerine maruz bırakılması, sorunun münferit bir cezaevi uygulamasından ibaret olmadığını göstermektedir. Sorun, ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin ceza infaz kurumlarına yerleştirilme biçimi ve sosyal izolasyonu sona erdirebilecek nakil taleplerinin reddedilmesiyle doğrudan bağlantılıdır.

Bu bağlamda;

45921

1. Tokat T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan Hamit Acu'nun yaklaşık 2 yıl 5 aydır tek kişilik odada ve diğer mahpuslarla düzenli sosyal temas kurmaksızın tutulmasının hukuki ve idari gerekçesi nedir?
2. Hamit Acu, tek kişilik odaya alındığı tarihten itibaren haftada kaç saat odasının dışına çıkarılmış; kaç kez spor, sohbet, kurs, eğitim, kültür, hobi veya diğer ortak faaliyetlere katılabilmektedir?
3. 5275 sayılı Kanun'un 25'inci maddesinde hükümlünün aynı üniteye kalan hükümlülerle sınırlı olarak temasına izin verilebileceği düzenlendiği hâlde, Hamit Acu'nun ortak faaliyetlerden yararlandırılması için kanunda yer almayan "aynı suç kategorisinden hükümlü bulunması" şartının aranmasının açık yasal dayanağı nedir?
4. Hamit Acu'nun nakil başvuruları hangi tarihlerde, hangi ceza infaz kurumlarına yönelik olarak yapılmış; bu başvurular hangi somut gerekçelerle ve hangi merciler tarafından reddedilmiştir?
5. Hamit Acu'nun nakil talepleri değerlendirilirken yaklaşık 2 yıl 5 aydır sosyal izolasyon altında tutulması, ailesinin Ankara'da yaşaması ve bulunduğu kurumda ortak faaliyetlerden yararlanamaması dikkate alınmış mıdır?
6. Hamit Acu'nun öncelikle ailesine yakın uygun bir ceza infaz kurumuna; bunun mümkün olmaması hâlinde ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin bulunduğu ve ortak faaliyetlerden yararlanabileceği Samsun Kavak S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na nakledilmesi sağlanacak mıdır?
7. Son beş yılda ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin ailelerine yakın veya ortak faaliyetlerden yararlanabilecekleri bir ceza infaz kurumuna nakledilmek amacıyla yaptıkları kaç başvuru kabul edilmiş, kaç reddedilmiştir? Ret kararlarının kaç "doluluk" ve kaç "uygun bulunmama" gerekçesine dayandırılmıştır?
8. Ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin farklı ceza infaz kurumlarına tek tek yerleştirilmesi, ardından aynı statüde başka hükümlü bulunmadığı gerekçesiyle ortak faaliyetlerden mahrum bırakılması ve bu durumu sona erdirecek nakil taleplerinin reddedilmesi uygulaması hakkında inceleme ve çalışma başlatılacak mıdır?
9. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazının otomatik, kesintisiz ve yıllarca devam eden bir sosyal izolasyon rejimine dönüşmesini önlemek amacıyla mahpusların kurumlara yerleştirilmesi, ortak faaliyetlere katılımı ve nakil taleplerinin

değerlendirilmesine ilişkin mevzuat ve uygulamada değişiklik yapılması planlanmakta mıdır?